

Kalmár Barbara

A kommunikáció fejlesztése a Tanítsunk Magyarországért Programban

Kedves Olvasók!

Mentorhallgató vagyok az Eötvös Loránd Tudományegyetemen a Tanítsunk Magyarországért Programban. Az ELTE 2020-ban csatlakozott az országos, kortárs mentorprogramhoz, amelynek keretében hallgatóként hátrányos helyzetű régiókban élő felső tagozatos tanulókat mentorálunk Pest és Nógrád megyei partneriskolákban. A program célja „támogatást nyújtani a nehezebb helyzetben levő kistérségeken élő általános iskolai tanulóknak, hogy sikeresen boldoguljanak az életben, hogy minél eredményesebbek legyenek az iskolában, és kinyíljon számukra a világ, szakmát tanuljanak, középiskolában, sőt azon túl is folytassák a tanulmányaikat” (Antalné Szabó 2021: 97).

Tanárszakos hallgatóként rögtön felkeltette az érdeklődésemet a program, és már az induláskor jelentkeztem a felkészítő kurzusra. Majd három éven keresztül a Tápióbicskei Földváry Károly Általános Iskolában mentoráltam egy négyfős tanulócsoportot a 6. osztálytól a 8. osztályig, hétről hétre találkoztam, foglalkoztam velük. A mentorálás folyamán mi magunk is sokat fejlődünk, hiszen a program „nemcsak a támogatott tanulóknak jelent fejlődést, tanulást, hanem a részt vevő valamennyi szereplő [...] számára is folyamatosan épülő szakmai közösséget jelent, amelyben az egymástól tanulás, a tudásmegosztás kiemelt érték” (Tókos 2023: 79). Az iskola életébe való bekerülés, a tanulókkal és a program résztvevőivel a közös munka hozzáadott az együttműködési és az alkalmazkodó készségemhez, kitartóbb és türelmesebb lettem. Ezek olyan tapasztalatok, amelyek a jövőben nemcsak magyar szakos tanárként, hanem bármilyen más munkahelyi környezetben is hasznosak lehetnek.

„A sikeres mentori munka egyik leglényegesebb eleme a kommunikáció. Elengedhetetlen, hogy a mentor egyértelműen kommunikáljon, hatékonyan és empatikusan tudjon a mentoráltakkal beszélgetni, legyen képes figyelmesen meghallgatni őket” (Tókos 2023: 89). Az asszertív kommunikáció fejlesztésére már a felkészítő kurzus során nagy hangsúlyt fektetnek az oktatók. Nemcsak azért, hogy maguk a mentorok sajátítsák el ezt a kommunikációs formát, hanem azért is, hogy megpróbálják ezt a gyermekeknek átadni, hiszen a mentorált tanulóknak is szükségük van erre szűkebb és tágabb környezetükben egyaránt. A saját tanulóim körében is ezt tapasztaltam, ezért igyekeztem minél több időt szánni a konfliktuskezelésre és a kommunikáció fejlesztésére. Hasznos segítőtársunk, mentoroknak az oktatóktól és a mentortársaktól tanult technikák, és ötletért fordulhatunk a felkészítő kurzus digitális tankönyvének a *Jó gyakorlatok gyűjteménye* című fejezetéhez is (Angyal et al. 2021: 121–138). Sok módszertani példatárral ismerkedünk meg a magyartanári képzésben, ezeket is jól hasznosíthatjuk (Kagan 2001; Antalné Szabó et al. 2015; Lázár 2015).

A vitakultúra fejlesztésére jó gyakorlatnak bizonyult a tanulóimnál a véleményvonal (Kagan 2001: 9:10), amely egy olyan mozgásos játék, amikor a tanulóknak egy képzeletbeli vonalon kell elhelyezkedniük attól függően, hogy mi a véleményük egy adott témáról. A vitatéma lehet könnyen eldönthető, például

a kutyákat vagy a macskákat szereted jobban, de a korosztálytól függően komolyabb, több kérdést felvető probléma is. A játék arra készíti a tanulókat, hogy vállalják fel saját véleményüket, és közben aktívan hallgassák végig csoporttársukat, ezáltal a játék erősíti az önismeretüket, önbizalmukat, és fejleszti a kompromisszumképességüket. A mentorálás folyamán több kommunikációs készséget fejlesztő társasjátékot is kipróbáltunk, például az *Activity*, a *Dixit* vagy a *Blablabla* című játékokat, amelyeket a tanulóim is nagyon élveztek.

A mentorált tanulóknak és a mentorhallgatóknak egyaránt sokat ad a mentorprogram. Nem csak a tanárszakos hallgatóknak, de számunkra különösen nagy érték, hogy már korán kipróbálhatjuk magunkat, hogyan tudunk kommunikálni, foglalkozni a ránk bízott gyermekekkel, hogyan vagyunk képesek szót érteni velük.

Budapest, 2023. június 20.

Üdvözlettel:

Kalmár Barbara
magyar szakos mentorhallgató

Irodalom

- Angyal Zsuzsanna – Bereczkiné Záluszkai Anna – Farkasné Gönczi Rita – Krisztián Ágota – Lázár Ildikó – Raátz Judit – Szesztay Margit – Vass Dorottea 2021. Hátrányos helyzetű tanulók mentorálása. In: Balogh Judit – Lázár Ildikó – Raátz Judit (szerk.) *Diszciplínák tanítása – a tanítás diszciplínái* 6. Eötvös Loránd Tudományegyetem. Budapest. https://tkk.elte.hu/dstore/document/6985/Hatranynos_helyzetu_tanulok_mentoralasa.pdf (2023. május 31.)
- Antalné Szabó Ágnes – Baditzné Pálvölgyi Kata – Balázs-Piri Péter – Debreczeni Csaba – Kálmán Orsolya – Kovács Máté – Kránicz Eszter – Raátz Judit – Salusinszky Gábor – Szabó Éva 2015. Hatnyelvű digitális metodikai szótár. *Digitális Bölcsészet- és Művészetpedagógiai Könyvtár* 8. Eötvös Loránd Tudományegyetem. Budapest. http://btkmethodika.elte.hu/ertelmezo_szotar/ (2023. május 31.)
- Antalné Szabó Ágnes 2021. Lehetőségek egy kortárs mentorprogramban. *Anyanyelv-pedagógia* 3. <https://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=914> (2023. május 31.) <https://doi.org/10.21030/anyp.2021.3.11>
- Kagan, Spencer 2001. *Kooperatív tanulás*. Önkönet Kft. Budapest.
- Lázár Ildikó 2015. 39 interkulturális játék. Ötlettár tanároknak az interkulturális kompetencia és a csoportdinamika fejlesztéséhez. *Bölcsészet- és Művészetpedagógiai Tananyagok* 9. Eötvös Loránd Tudományegyetem. Budapest.

Tókos Katalin 2023. Tudásmegosztás, egymástól tanulás a Tanítsunk Magyarorszáért Program kurzusain. *Anyanyelv-pedagógia* 1. <https://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=999> (2023. május 31.) <https://doi.org/10.21030/anyp.2023.1.5>

Kalmár, Barbara: Developing communication skills in the 'Let's teach for Hungary' Programme

Az írás szerzőjéről

Kalmár Barbara
egyetemi hallgató
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

kalmarbarbi98[kukac]gmail.com